

L'educació intercultural com a aprenentatge

Dv, 30/07/2021 per Fundació Pere Tarrés

[Compromís educatiu i social](#)

La diversitat cultural a les societats occidentals és una realitat ineludible des de fa molt, a causa de l'explosió i diversitat dels processos migratoris els últims anys, que responen a causes molt diverses. Des de la Facultat Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull, mitjançant múltiples iniciatives socioeducatives vinculades a la transformació social, fa anys que constatem la necessitat de desenvolupar competències efectives de cara a comprendre i gestionar els reptes derivats de la presència cada cop més significativa de persones provinents de contextos culturals diferents. Aquesta necessitat es percep també a molts altres àmbits, com demostren les tensions generades per la mort d'en George Floyd i tot el moviment Black Lives Matter.

Entendre la interculturalitat no és cosa fàcil: des de fa anys parlem de multiculturalitat, és a dir, el reconeixement de la diversitat de grups culturals presents a un territori i els conflictes que poden sorgir a causa de tal diversitat. Així, la multiculturalitat té com a objectiu visualitzar la diversitat i posar sobre la taula els conflictes que genera dins el teixit social. La interculturalitat, pel seu costat, és un ideal derivat de la multiculturalitat, que cerca no només el reconeixement de la diversitat relacionada amb les migracions internes i externes d'una regió o espai específics, sinó que també aspira a obtenir la relació, interacció i comunicació entre els grups implicats amb l'objectiu d'assolir el seu enriquiment mutu. Una tasca apassionant però plena de dificultats.

El moviment intercultural a nivell socioeducatiu i en l'àmbit de la intervenció social es va posar de manifest fa uns quinze anys a partir dels conflictes generats per la diversitat cultural al Regne Unit, Canadà i altres regions del món, que van evidenciar que no n'hi ha prou amb la identificació dels problemes entre grups culturalment diversos, sinó que cal anar més enllà i implicar aquests grups en un procés d'integració i de participació ciutadana més enllà del seu entorn immediat.

Sovint es confon l'ideal intercultural amb les accions de cara a superar el racisme i els prejudicis. Si bé aquests esforços són de vital importància, corresponen a etapes particulars del multiculturalisme, i formen part del treball progressiu de cara a superar la discriminació i la xenofòbia, tal com fa la «Xarxa Barcelona Antirumors», entre d'altres iniciatives.

La interculturalitat, com a ideal, aspira a molt més: vol, no només identificar les barreres que fan difícil l'acceptació i la integració de les persones provinents de contextos culturals aliens a la nostra societat (sovint nodrides pels partits polítics radicals o per alguns mitjans de comunicació), sinó sobretot arribar a un punt de reconeixement d'aquesta diversitat que permeti la convivència pacífica i la possibilitat d'aprendre dels múltiples elements que constitueixen les identitats d'aquests grups. Un ple reconeixement que només podrem assolir si fem l'exercici de revisar els nostres propis prejudicis (tant els personals com els que ens marquen des d'un punt de vista social), de superar el llenguatge estereotipat aplicat a diferents col·lectius i de deixar-nos sorprendre per la riquesa que ens aporten els col·lectius migrants.

Perquè la tasca d'educació intercultural portada a terme a comunitats locals culturalment diverses d'Anglaterra, Canadà, Colòmbia, Bèlgica i molts altres països, ens ensenya que la multiculturalitat ens aporta múltiples aspectes positius: la identitat històrica, el treball comunitari, les xarxes de suport, el respecte per les persones grans i per l'experiència dels adults, la comprensió holística (tant material com espiritual) de la vida humana i el valor de la pròpia llengua i la pròpia cultura són només alguns dels pilars d'aquest enriquiment. Les persones provinents d'altres cultures ens recorden dimensions de les relacions humanes i socials que sovint oblidem al nostre entorn més individualista i que, al cap i a la fi, contribueixen a crear lligams de cohesió social vinculats al dia a dia, a la quotidianitat de les nostres vides.

L'educació intercultural ens ensenya a mirar la diversitat com a oportunitat i no com a amenaça. Ens recorda que l'alteritat no és una possibilitat sinó un procés d'aprenentatge. És ben cert: els ideals de l'educació intercultural resten lluny de ser una realitat, i el seu assoliment marca un camí ple de reptes i d'entrebancs. Però, més que mai, els ideals d'una societat intercultural brillen com una possibilitat d'aprenentatge que ens educa en l'acolliment i la justícia.

[Joan-Andreu Rocha Scarpetta](#)

Degà de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull